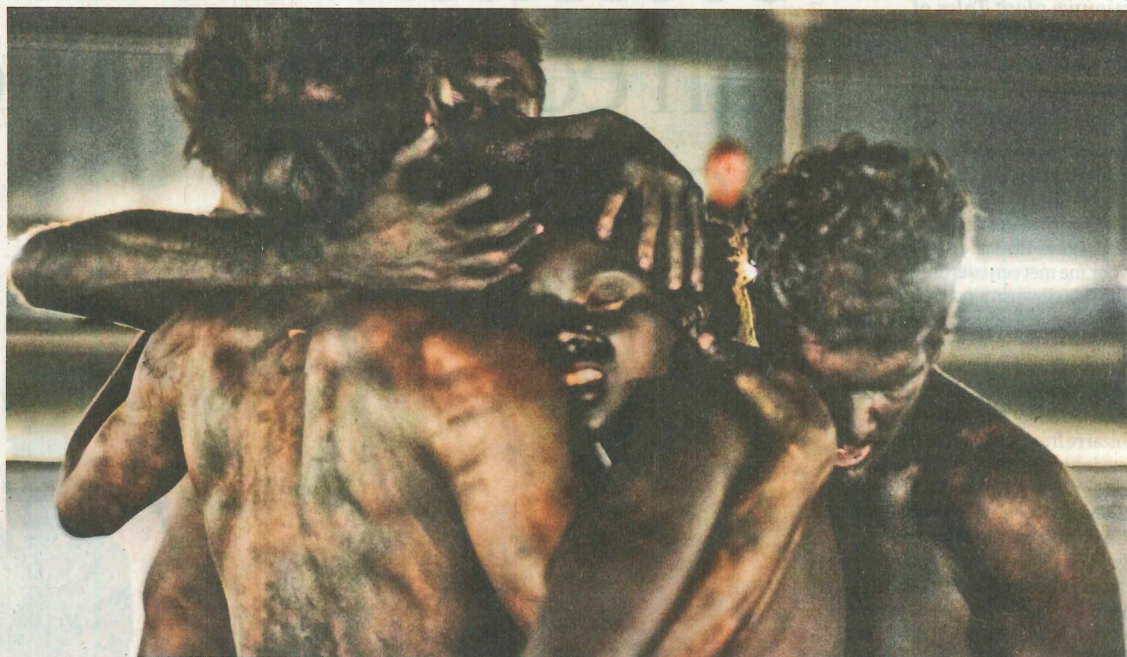

Kunstenfestivaldesarts gaat laatste dagen in

● *De repente fica tudo preto de gente*, een stuk van de Braziliaan Marcelo Evelin. © SILVANO MAGNONE

Theater in goede en kwade tijden

In de slotweek lijkt zich plots een nieuw thema af te tekenen op het Kunstenfestivaldesarts. Elk op hun manier toonden Marcelo Evelin, Bouchra Ouizguen en L'Encyclopédie de la Parole hoe mensen bij elkaar steun zoeken, in goede en kwade momenten.

PIETER T'JONCK

'Plots is het hier overal zwart van het volk' is de letterlijke vertaling van *De repente fica tudo preto de gente*, een stuk van de Braziliaan Marcelo Evelin. Daar is geen woord van gelogen. Het speelveld is een vierkant, afgebakend door lichtbalken. Het lijkt wel een boksring waar de kijkers instappen. Ze worden opgewacht door vijf, later zes pikzwart geschilderde, naakte mannen en vrouwen.

Die performers klitten aan elkaar tot één groot lijf dat heen en weer banjert tussen de kijkers. Het gaat er steeds heftiger aan toe, alsof ze opgejaagd werden. Ze struikelen en vallen *en bloc* en komen weer recht. Tot ze niet meer voort kunnen. Ze blijven liggen als een kluwen wriemelende armen en benen. Als ze toch weer overeind komen, gaat elke performer zijn eigen weg. Ze maken elk hun eigen hulpeloze, ontredderde gebaren. Eentje staat bijna stil terwijl kwijl uit zijn mond loopt.

Dit is theater. Deze mensen zijn niet echt ten einde raad, ze zijn niet echt op de vlucht. Desondanks: ontregelde, naakte lichamen die zich aan elkaar vastklampen

raken diep. Maar wat ook raakt en intrigeert, is het gedrag van de kijkers. Als volerde ramptoeristen scannen ze elk publiek elk detail van deze naakte, weerloze lijven. Dat is minstens zo onthutsend.

Kreten en geroezemoes

De Marokkaanse Bouchra Ouizguen voert helemaal geen theater op als ze in *Ha!* samen met drie oudere, gezette vrouwen het podium opkomt. Die vrouwen stammen uit een geslacht van Aïta's, zangeressen die gegeerd zijn op feesten maar tegelijk gestigmatiseerd worden omwille van hun 'onzedige' levenswandel. Alle vier dragen ze een zwarte body en kousenbroek. Hadden ze geen witte hoofddoek om, je zou ze nauwelijks ontwaren op het pikdonkere podium.

Ze schudden heftig het hoofd terwijl ze kreten uitstoten. Je begrijpt er geen woord van, maar hun energie spreekt boekdelen. Later gaat Ouizguen de anderen met heftige bekkenbewegingen voor in een oriëntaalse dans. Daar spreekt kracht, lust maar ook woede uit. Die laten de vrouwen de vrije loop in een gestileerd maar krachtig ritueel. In *Ha!* gebeurt zo iets bijzonders. Dit stuk toont deze vrouwen zo levensecht en authentiek dat je de blik niet kunt afwenden.

Omgekeerd drijft Joris Lacoste, artistiek leider van L'Encyclopédie de la Parole, in *Suite nr. 1 'ABC'* voor elf vertolkers en evenveel gasten, de kunstmatigheid ten top. Maar hoe! Alle vormen van samenspraak passeren de revue. Het begint met

Performers klitten aan elkaar tot één groot lijf, dat heen en weer banjert tussen het publiek

22 mensen die door elkaar roezemoezen. Dat is geen toevallig geluid: een 'dirigent' orkestreert nauwkeurig klanksterkte en toon van de stemmen.

Daarna waagt de groep zich, nog steeds precies gedirigeerd, aan elke denkbare vorm van samenspraak. De tekst is nu eens van YouTube geplukt, dan weer ontleend aan een film of een donderpreek. Alle mogelijke talen en stijlfiguren passerende de revue in steeds nieuwe combinaties van stemmen en groepen. Het eindigt met Michael Jacksons 'ABC'.

Al gauw interesseert het je niet meer wat deze performers precies zeggen. Het enige wat je nog bezighoudt, is hoe ze dat doen. Want de variatie in expressie en klankeffecten blijkt eindeloos en verrukkelijk. De paradox is: hoe kunstmatiger en gekker de vondsten, hoe meer het mooiste en meest authentieke in deze performers naar boven lijkt te komen. Hou hem in de gaten, die Joris Lacoste!

Morgen is de laatste dag van het Kunstenfestivaldesarts, www.kfda.be